

ชื่อโครงการ แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชนเมือง เพื่อลดภาวะโลกร้อน

ผู้วิจัย ศาสตราจารย์ ดร.ศุภินัย มัลลิกะมาลย์ และ อาจารย์ พราวพรรณราย มัลลิกะมาลย์

บทคัดย่อ

จากสภาพการณ์ที่ภูมิอากาศของโลกเปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดผลกระทบมากมายต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยมีสาเหตุสำคัญจากกิจกรรมของมนุษย์ที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจก คือ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ มีเทน ไนตรัสออกไซด์ ซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์คาร์บอน (PFCs) ออกสู่สิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อนขึ้น ซึ่งเป็นการะหน้าที่ของมนุษย์ทุกภาคส่วนที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะหามาตรการต่างๆ ในการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมปลูกต้นไม้เพื่อลดภาวะโลกร้อน เนื่องจากต้นไม้ยืนต้นสามารถดูดซับเอาก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ตลอดอายุของต้นไม้ต้นนั้น

การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกและการระดมความคิดเห็นโดยการสนทนากลุ่มเจาะจง (Focus group) และการนำเอาเทคนิคการตลาดสังคมฐานชุมชน (Community-Based Social Marketing Technique) มาประยุกต์เป็นแนวทางในการชักชวนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ในชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า มาตรการทางสังคมคือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการปลูกต้นไม้ในชุมชนได้ใช้เทคนิคการตลาดสังคมฐานชุมชน โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการมีส่วนร่วมในพฤติกรรมที่ต้องการ ด้วยการสร้างการรับรู้และตระหนักในปัญหาและผลกระทบต่อลูกหลานโดยสื่อที่น่าเชื่อถือ คือผู้บรรยายและสื่อวีดิทัศน์ และการกำจัดปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่จะทำให้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไม่เกิด ประกอบด้วย เวลา (Time) เงิน (Money) การใช้ความพยายามมากเกินไป (Physical Efforts) การใช้ความคิดมากเกินไป (Brain Cycles) การสวนกระแสสังคม (Social Deviance) และความไม่เป็นกิจวัตร (Non-Routine) การวิจัยพบว่าวิธีการนี้สามารถจูงใจให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ในชุมชนได้ มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ที่เหมาะสม คือ การจัดเก็บภาษีการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยมีมาตรการทางกฎหมายรองรับ คือ พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.2508

พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ.2543 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 และ พระราชบัญญัติ
ที่ราชพัสดุ พ.ศ.2518

การวิจัยเสนอแนะให้ใช้กลไกของภาษีสิ่งแวดล้อม โดยการออกเป็นกฎกระทรวงของ
พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.2508 พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ.2543 พระราชบัญญัติ
ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 กำหนดให้มีการปลูกต้นไม้ยืนต้น สำหรับพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ.2518
ใช้วิธีการกำหนดเป็นเงื่อนไขให้มีการปลูกต้นไม้ยืนต้นเพิ่มในที่ดินเช่าเมื่อมีการต่ออายุสัญญาเช่า ส่วน
มาตรการทางสังคมนั้นหากจะนำเอาเทคนิคการตลาดสังคมฐานชุมชนมาใช้ก็ควรจะต้องศึกษาบริบทของ
คนในชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนก่อน เพื่อค้นหาสิ่งที่เป็นปัจจัยให้เกิด
แรงจูงใจ และอุปสรรคที่จะทำให้พฤติกรรมไม่เกิดเพื่อกำจัดให้อุปสรรคเหล่านั้นให้หมดไป

ABSTRACT

Climate change affects human beings and environment severely. This is due mainly to human activities causing emission into the environment greenhouse gases such as carbon dioxide, methane, nitrous oxide, sulfur hexafluoride carbon (PFCs) thus warming the globe. It is, therefore, the duty of the people of all sectors to cut down emission of greenhouse gases. It is the objective of this study to find various measures to encourage and support people of communities to participate in tree planting to alleviate global warming conditions. Throughout its lifetime, the plant would absorb carbon dioxide.

In this study, qualitative approach research methodology was employed in the collection and analysis of information as well as documentary research, brainstorming by focus group, and in-depth interviews. Also applied was community-based social marketing technique to persuade community people to participate in the tree planting activities of the community.

The study finds that social measures are to promote participation of community people in tree planting through community-based social marketing technique by creating incentives for the people to participate in the desired behavior, and by the creation of awareness of issues and impacts on future generations through reliable media such as speakers and video materials. In addition, social measures also include elimination of issues preventing behavioral changes of the people from taking place which are, time, money, immoderate physical efforts, excessive brain cycles, social deviance, and non-routine activities. The study finds this method capable of persuading the community people to participate in tree planting activities within the community. Appropriate economic measures are to collect taxes on land use which are supported by legal measures, i.e., Land Tax Act, B.E. 2508 (A.D. 1965), Land Appropriation Act, B.E. 2543 (A.D. 2000), Buildings Control Act, B.E. 2522 (A.D. 1979), and the State-owned Real Property Act, B.E. 2518 (A.D. 1975).

The study recommends the implementation of environmental tax mechanism by passage of Ministerial Regulations under the Land Tax Act, B.E. 2508 (A.D. 1965), the Land Appropriation Act, B.E. 2543 (A.D. 2000), and the Buildings Control Act, B.E. 2522 (A.D. 1979), requiring planting of perennial plants. For the State-owned Real Property Act, B.E. 2518 (A.D. 1975), conditions should be set for additional planting of perennial plants in the land under leaseholds upon their renewal. With regard to social measures, however, if the use of community-based social technique is required, the social, economic, and relationship contexts of the community people

should first be studied in order to determine incentive elements, and to discover issues preventing behavioral formation in order to eliminate them.